

2. GOD KENNEN

VOORWOORD

In theologische en leerstellige handboeken vind je lijsten met allerlei eigenschappen die aan God worden toegeschreven. God is heilig, almachtig, alwetend, alomtegenwoordig, enz. Netjes in vorm gegoten, bijna een robotfoto van wie God is. Toch is het beter om enigszins terughoudend te zijn. Want wat betekent dit alles precies? U kent die klassieke opmerkingen wel: "Kan de almachtige God een steen scheppen die hij zelf niet kan dragen?" Weet God alles, kan hij ook mijn gedachten lezen? Hm... ja... maar als hij dat kan, doet hij het ook? Of respecteert hij de privacy van de mens? En zoals een kind ooit vroeg: "Is God overal? Ook in mijn boterham? Hap..."

Wanneer Mozes bij het brandende braambos in de woestijn wil weten wie de God is die hem roept, vraagt hij niet "wie ben je?" (mi shmo ?) maar "hoe ben je?" (mah shmo ?). Het gaat er niet om God te doorgronden, maar in te zien wat de relatie kan zijn. Als antwoord openbaart God zijn naam (= identiteit) als zijnde JHWH: "Ik zal er zijn"

Het gevaar is reëel om onze menselijke verlangens, vaak gekoppeld aan onze eigen beperktheid en onmacht, op God te projecteren en van Hem een soort 'supermens' te maken. Anderzijds kunnen wij mensen moeilijk anders dan 'menselijk' over God spreken, en zijn antropomorfismen dus 'normaal', maar toch niet zonder risico.

In de Decaloog wordt gezegd geen beeld te maken. Ook en vooral niet van God. Natuurlijk heeft iedereen een godsbeeld. Dit kan gewoon niet anders. En daar is niets mis mee. Houd er echter wel rekening mee ...

- ... dat het beeld dat wij hebben nooit alles over God kan zeggen, en misschien (zelfs waarschijnlijk) niet over heel de lijn klopt. Een zekere nederigheid en terughoudendheid is dus aangewezen.
- ... dat ons godsbeeld nooit mag verstarren of verstenen ("zo is het en niet anders!"). Je kunt God niet zomaar definiëren.
- ... dat ons godsbeeld sowieso mee bepaald wordt door de omgeving waarin we leven (ook ons kerkmilieu).

Het Godsbeeld in de Bijbel

Onze studiegidis stelt: "De Bijbel geeft het meest waarheidsgetrouwe, duidelijke en consistente beeld van God." Ik ben niet zeker dat het zo eenvoudig is. Neem nu het boek Jozua dat we drie maanden lang bestudeerden. Het Godsbeeld dat daar naar voren komt is echt geen eenduidig positief beeld, met al dat geweld en die moordpartijen in naam van God? Ook teksten als Exodus 34:6,7 waar God aan Mozes geopenbaard wordt als degene die "voor de schuld van de ouders de kinderen en kleinkinderen laat boeten, en ook het derde geslacht en het vierde." Door heel veel mensen, gelovig en niet gelovig, komt dit als heel hard en zelf onrechtvaardig over! En zelfs tegenstrijdig. Ezechiël 18 stelt immers dat kinderen niet gestraft (mogen) worden voor de zonden van hun ouders.

Dit alles zou ons ertoe moeten aanzetten om er niet zomaar (op naïeve of leerstellige manier) op los te filosoferen over God, maar eerder concrete Bijbelteksten diepgaand te onderzoeken (rekening houdend met context, woordgebruik, omstandigheden, ...)

- Hoe zou jij je Godsbeeld omschrijven? Wie is God voor jou? Hoe is hij? En de mensen om je heen?
- Waar loop je soms tegenaan m.b.t. het godsbeeld? Zijn er bijbelteksten of -verhalen waar je moeite mee hebt?
- Welke traditioneel vermelde 'eigenschappen van God' vind je belangrijk, en waar heb je vragen bij?

1 Korintiërs 13

In deze studie willen we op een eenvoudige, maar daarom niet minder diepgaande manier, nadenken over wie God is, hoe hij is, wie of wat hij wil en kan betekenen voor de mens. Dit is niet zonder belang aangezien het godsbeeld dat je hebt in grote mate bepaalt hoe je leeft en omgaat met mensen.

In zijn eerste brief schreef Johannes: "God is liefde." (v. 8,16). Dit is een heel interessant uitgangspunt. Wanneer je daar 1 Korintiërs 13 bij neemt, wordt dit heel concreet. Jaren geleden kreeg ik een tekst

toegestuurd waarin 1 Kor 13, de hymne over de liefde, wordt toegepast op God. Dan wordt een en ander wel heel concreet. En anderzijds weten we dat Paulus schreef aan, voor en over mensen. Als 'beeld van God' worden mensen opgeroepen om dezelfde liefde te ontwikkelen. Hieronder eerst de bijbeltekst, met daarnaast wat uitleg over het woordgebruik dat meestal verschillende nuances aangeeft, daarna hoe dit eruitziet wanneer je het toepast op God (groene tekst).

4De liefde is geduldig

en vol goedheid.

De liefde kent geen afgunst,
geen ijdel vertoon
en geen zelfgenoegzaamheid.

5Ze is niet grof (onfatsoenlijk)

en niet zelfzuchtig,
ze laat zich niet boos maken

en rekent het kwaad niet aan,

6ze verheugt zich niet
over het onrecht omgaan met elkaar,
maar vindt vreugde in de waarheid.

7Alles verdraagt ze,

alles gelooft ze,

alles hoopt ze,

in alles volhardt ze.

8De liefde zal nooit vergaan

God,
Je bent geduldig, bereid om te wachten.
Jouw hart staat wijd open voor de mensen, ook voor mij.
Je bent gedienschtig, vol goedheid en welwillendheid ("Jezus, wat heb jij dat mooi voorgeleefd toen je op aarde was!")
Je bent opbouwend, en je houdt ervan om liefde te bewijzen aan de mensen, ook aan mij.
Je bent niet bezitterig en probeert mij niet volledig in beslag te nemen.
Je bent vrij van afgunst en jaloezie.
Je bent er niet op uit om jezelf te bewijzen en jezelf centraal te stellen.
Je handelt niet met zelfgenoegzaamheid.
Hoogmoed ken je niet.

Lett.: een lange adem hebben; volhardend zijn, de moed niet verliezen; tijd nemen, tijd krijgen, tijd geven (bv. om te evolueren, te veranderen)

Vriendelijk, goedgunstig, zachtmoedig, aangenaam

Lett.: branden van jaloezie

Trots zijn, opschepperig, zichzelf vooropstellen

Niet opgeblazen (blaast zichzelf niet op)

Lett.: ASCHEMENO (cf. schema) - niet volgens de afspraken niet te plaatsen, niet kwetsend (cf. NBG: ze kwetst niemands gevoel)

Ze zoekt zichzelf niet, geen eigenbelang

raakt niet beledigd, wordt niet verbitterd, niet geïrriteerd

Lett.: van het woordje 'scherp' (cf. scherp uithalen)

Lett.: van het woord 'tellen' - geen boekhoudster van het kwaad. Ook: het kwaad niet veronderstellen. Dit houdt ook in dat je iemand (noch jezelf, noch een ander) opsluit in het verleden.

Bijbelse waarheid is in de eerste plaats relationeel: goed omgaan met elkaar, betrouwbaar zijn, waarachtig zijn, authentiek

Lett.: een dak leggen; NBG: alles bedekt zij. Bedekken kan ook door stilte. Het Hebreeuwse woord KAFAR, bedekken, heeft ook de betekenis van 'verzoenen, vergeven'.

Naardense Bijbel: Tegen alles in gelooft zij.

Positieve visie, vertrouwen hebben, krediet geven.

Naardense Bijbel: in alles hoopt zij. Hopen, verlangen
Dit houdt een openheid in naar de toekomst.

Naardense Bijbel: in alles volhardt zij. Van het Griekse werkwoord 'blijven'

Lett.: falen, vallen, mislukken

Je doet steeds wat recht is, vol tact naar ons toe.

Je bent bezorgd om ons, je doet alles om ons niet te kwetsen of ons te schandaliseren.

Je handelt niet lichtzinnig of overhaast.

Je denkt nooit op de eerste plaats aan jezelf, zoekt niet je eigenbelang door voortdurend op je rechten te staan.

Je laat je niet boos maken, ook niet over ons.

Je raakt niet verbitterd (al zouden we redenen genoeg kunnen bedenken...).

Je bent niet lichtgeraakt.

Je bent niet iemand die overal het kwade ziet om het dan onverbiddelijk aan te rekenen.

Je sluit ons niet op in het kwade, de fouten uit ons verleden.

Wanneer jou onrecht wordt aangedaan (t.t.z. wanneer we een van je kinderen iets aandoen – want ‘Wat je aan de minste van deze kleinen hebt gedaan, heb je aan mij gedaan.’), koester je geen wraakgevoelens. We beseffen echter wel dat we ook zelf de gevolgen dragen van onze stommiteiten.

Je staat steeds aan de kant van de waarheid en verblijdt je wanneer deze triomfeert.

Je bedekt alles, verdraagt en vergeeft.

Je schenkt ons vertrouwen en verwacht het beste van ons.

Je blijft hopen zonder op te geven.

Je liefde is grenzeloos, voor ieder van ons, ons hele leven lang.

Samen overleggen

- Overloop samen aandachtig ieder gegeven dat Paulus neerschrijft m.b.t. de liefde. Wat betekent het telkens heel concreet? Wat zegt het over God?
- Zijn er elementen bij die **‘verkeerde’ beelden van God** kunnen bijstellen of corrigeren?
- Welke eigenschap van Gods liefde uit 1 Korintiërs 13 **spreekt jou het sterkst aan** op dit moment?
- Welke eigenschap vind je **het moeilijkst om echt van God te geloven** voor je eigen leven?
- Is er een verschil tussen **‘iets weten over God’** en **‘God kennen’** ?
- In Johannes 14:9 zegt Jezus: “Wij mij gezien heeft, heeft de Vader gezien”. Hoe komen de verschillende facetten van de liefde die Paulus opsomt concreet tot uiting **in Jezus woorden, leven en werk**?
- In Johannes 15 spoort Jezus zijn volgelingen meermaals aan tot liefde. Overloop nu nog eens de verschillende elementen die hierboven (in de uitleg op 1 Kor 13 en op de toepassing op God), en bespreek samen wat dit alles concreet kan betekenen voor **onze manier van leven, van geloven, van omgaan met elkaar...** Zijn er ‘eigenschappen’ bij die je voor jezelf moeilijk vindt om toe te passen?

Nota over ‘heiligheid’

Wanneer we spreken over een ‘heilige God’, dan gaat het meestal over:

- het feit dat God volledig gescheiden of vrij is van kwaad en zonde
- het feit dat God heel anders is, hoog verheven

Helaas draagt dit er vaak toe bij dat het idee van ‘scheiding’ benadrukt wordt. Zo stelt Jesaja 55:8,9 *“Want mijn gedachten zijn niet uw gedachten en uw wegen zijn niet mijn wegen, luidt het woord des Heren. Want zoals de hemelen hoger zijn dan de aarde, zo zijn mijn wegen hoger dan uw wegen en mijn gedachten dan uw gedachten”* (NBG). Let echter op het woordje ‘want’, dat verwijst naar wat voorafgaat, en dat dus uitlegt op welke manier vooral God ‘anders’ is: *“Laat de goddeloze terugkeren naar de HEER, die zich over hem zal ontfermen; laat hij terugkeren naar onze God, die hem ruimhartig zal vergeven”*. Ja, zegt God, ik ben anders, want ik kan vergeven!

Het woord ‘heilig’ betekent niet alleen ‘anders’ en ook niet enkel ‘vrij van alle kwaad’, maar ook: (toe)gewijd aan. God is toegewijd. Aan zichzelf? Of aan zijn ‘droom’ voor de mens? Aan de mens. Daarom wil hij vergeven. Daarom is er ‘Immanuel’, God met ons. Daarom is er sprake van verbond(enheid). Daarom kwam hij de zondige mens in de tuin van Eden tegemoet! In Jesaja 6 hoort de profeet engelen roepen ‘heilig, heilig, heilig is de HEER’. Hij roept het uit: *“Wee mij! Ik moet zwijgen, want ik ben een mens met onreine lippen, en ik leef te midden van een volk dat onreine lippen heeft. En nu heb ik met eigen ogen de koning, de HEER van de hemelse machten, gezien.”* Wat echter vaak over het hoofd gezien wordt, is dat de heiligheid onmiddellijk de afstand overbrugt, de profeet aanraakt en opricht. En Jesaja? Die staat op en wijdt zich (heiligt zich) voluit aan zijn opdracht in dienst van de Heer.

- **Reactie? Wat roept heiligheid bij u op? Wat zegt het over God? En wat betekent het voor ons om ‘heilig’ te zijn? Toegewijd aan wie / waaraan?**